

De vrienden van Hezbollah zitten in Iran

‘Maar we zijn een Libanese organisatie. We maken geen problemen omdat Teheran dat wil’

Tussen Iran en Hezbollah in Libanon bestaan nauwe banden. Teheran voelt zich verbonden met alle shi'ieten in de wereld, en andersom. Maar het betekent niet per definitie dat Hezbollah danst naar het pijpen van Iran.

Door onze correspondent
THOMAS ERDRINK

BEIROET, 21 JULI. Naast een bomkrater in de shi'itische wijk *Haret Hreik* in de Libanese hoofdstad Beiroet staat een uit staal gefiguurzaagde ayatollah Khomeini. Het sjabloon van de in 1989 overleden grondlegger van de Islamitische republiek Iran is doorzeefd met scherven. Toch is de vriendelijke lach op zijn gezicht gebleven. In Libanon kijkt niemand op van de aanwezigheid van wijlen de Iraanse leider, en al helemaal niet in Haret Hreik. Even verderop in de buurt is het 'kantoor van de vertegenwoordiger van ayatollah Ali Khamenei', de huidige Opperste Leider van Iran. En midden in de wijk, tussen gebombardeerde gebouwen, staat het kantoor van de officiële Iraanse staatshulporganisatie als enige nog overeind.

Dat Hezbollah in Libanon en Iran sterke banden hebben, is geen geheim. Maar wat de relatie tegenwoordig precies inhoudt, is onduidelijk. In de bevlogen eerste jaren van de islamitische machtsvername (1979) werd in Teheran actief gewerkt aan de 'export van de revolutie'. Het

deels shi'itische Libanon met zijn burgeroorlog (1975-1990) en Israëliëse bezetting was een potentiële nieuwe heilstaat.

Meer dan 1.000 soldaten van de Iraanse Revolutionaire Garde werden gelegerd in een kamp in de Bekaa-vallei, waar Hezbollah werd opgericht. De Iraanse revolutionaire normen en waarden werden meegenomen. Formeel is de Iraanse ayatollah Khomeini de hoogste leider van Hezbollah. Maar hij heeft aangegeven dat hij de dagelijkse leiding overlaat aan secretaris-generaal Sayyed Hassan Nasrallah.

Volgens de VS zat Hezbollah achter een aantal grote aanslagen en gijzelnemingen tijdens de Libanese burgeroorlog. De zelfmoordaanslag op een kazerne waarbij in 1983 243 Amerikaanse mariniers omkwamen, is de bekendste – al heeft Hezbollah nooit de verantwoordelijkheid opgeëist.

Na de Israëliëse verdrijving uit Zuid-Libanon door de Hezbollah in 2000, werden de banden met Iran niet doorgesneden. Leider Nasrallah was vorig jaar augustus een van de eerste buitenlandse gasten die werd ontvangen door de nieuwe president Mahmoud Ahmadinejad.

De Iraanse ambassade in Beiroet is net als de Amerikaanse een zwaar bewaakt fort. Aan de muur hangen tapijten met afbeeldingen van Khomeini en van 'Al Quds', zoals Jeruzalem in de islamitische wereld wordt genoemd. Zaakgelastigde Hamid-Reza Dehghani legt uit dat de banden tussen de shi'ieten en Iran altijd erg nauw zijn geweest. Veel invloedrijke shi'itische families in Iran en Libanon zijn onderling getrouwd. „Door die diepe rela-

tie denken veel mensen dat Iran hier alles controleert”, zegt hij in zijn werkkamer. „In het begin van de Iraanse revolutie hebben wij inderdaad Hezbollah geholpen, maar we hebben hen vooral zelfstandigheid geleerd. Ze hebben onze cultuur van zelfopoffering overgenomen, wat overigens niet betekent dat ze zelfmoordenaars zijn. Nee, ze zijn bereid zichzelf weg te cijferen voor een groter doel.”

Dehghani vindt het logisch dat Iran Hezbollah een warm hart toedraagt. „Als

‘Ik neem aan dat de
druk op Iran nu gaat
toenemen’

wij moeten kiezen tussen mensen als Olmert en Sharon aan de ene kant en weerloze vrouwen en kinderen aan de andere kant, kiest Iran voor de laatsten.”

Dat Iran Hezbollah financieel steunt, is zichtbaar aan de ziekenhuizen en andere sociale instellingen die in Zuid-Libanon zijn gebouwd. Iraanse namen verraden vaak de afkomst van de weldoeners. Deze week ze Nasrallah op de televisiezender van Hezbollah, *Al Manar*, dat de Libanezen zich geen zorgen hoeven te maken over de wederopbouw van het land. „We hebben vrienden die dat kunnen betalen”, zei hij. Aangezien Syrië, de andere bondgenoot

Hezbollah, straatarm is, is het duidelijk dat Nasrallah Iran bedoelde.

De voormalige hervormingsgezinde Iraanse vice-president Mohammad Ali Abtahi was van 1994 tot 1997 hoofd van de Libanese afdeling van de Iraanse staatstelevisie. Ook hij wijst op de eeuwenoude culturele en geestelijke betrekkingen tussen Iran en shi'ieten over de hele wereld. „Net zoals de sunnieten dat hebben met Saoedi-Arabië”, zegt hij in Teheran. „De Libanese shi'ieten keken op tegen imam Khomeini en volgden zijn revolutie.”

Over de militaire rol van Iran in Libanon bestaat meer onduidelijkheid. „Ik was niet verantwoordelijk voor relaties tussen Iran en Hezbollah, dus ik weet daar niets van”, zegt de voormalige vice-president. Dat veel van de raketten die nu op Israël vallen of de technologie daarvoor uit Iran komen, is zeer goed mogelijk, maar niet keihard bewezen. Eind mei meldde Nasrallah over een arsenaal van „meer dan” 12.000 raketten te beschikken. „Al sinds 1992 heeft het verzet een indrukwekkende voorraad raketten”, zei Nasrallah op Al Manar.

Vorige week toonde de zender ook beelden van raketten met een lange reikwijdte, die volgens Israëliëse analisten wel uit Iran afkomstig moeten zijn. De versleutelde Zijderups-raket die vrijdag een Israëliësch oorlogsschip raakte, is volgens waarnemers ook afkomstig uit Iran. Veel Israëliëse wapens komen uit de VS, zeggen Iraanse critici op hun beurt.

Maar volgens zaakgelastigde Dehghani levert Iran geen wapens aan Hezbollah.

„Tijdens de oorlog met Irak (1980-1988) heeft Iran acht jaar onder een embargo geleefd, maar het kon alles krijgen. Dat geldt ook voor Hezbollah”, zegt hij. „In het Midden-Oosten is het niet zo moeilijk wapens te krijgen. En laten we nu niet doen alsof de raketten van Hezbollah zo geavanceerd zijn.”

Oud-vice-president Abtahi heeft Hezbollah-leider Nasrallah diverse keren ontmoet. „Hij is een pragmatische, die een oorlog kan beginnen maar ook vriendelijke relaties met andere landen kan onderhouden. Hij kan tegen kritiek en luistert goed naar anderen. De Palestijnen kunnen nog van hem leren”, zegt Abtahi.

Maar danst Hezbollah ook naar het pijpen van Iran? Hezbollah-woordvoerder Mohammad Atif zei vorig jaar februari dat daar geen sprake van is. „Wij zijn een Libanese organisatie. We gaan geen problemen maken omdat Iran dat wil.” Dehghani van de Iraanse ambassade onderstreept: „Hezbollah opeert volledig onafhankelijk.”

Volgens de Iraanse hervormer Abtahi is het conflict tussen Hezbollah en Israël niet toevallig opgelaaid. „Natuurlijk zijn de VS de belangrijkste speler in de huidige discussie over het Iraanse nucleaire programma, en de belangrijkste steunpilaar van Israël”, zegt Abtahi. „Iran heeft nu zijn belangrijkste kaart in het spel gebracht (Hezbollah). Dus ik ga er vanuit dat de druk op Iran zal toenemen.”

Kay Armin Serjoei heeft vanuit Teheran bijgedragen aan dit artikel.